

**ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО
РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
У ГАЛУЗІ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ УКРАЇНИ**

Європейська інтеграція є визнаним пріоритетом для України, досягнення якого неможливе без реформувань у всіх сферах життя країни, в тому числі і у галузі цивільної авіації.

Першочерговість реформування діяльності авіаційних підприємств зумовлена необхідністю розвитку авіатранспортної інфраструктури з метою виходу на міжнародний ринок авіаційних послуг. Несприятливі економічні явища за роки державної незалежності призвели до зниження попиту на пасажирські та вантажні авіаперевезення внаслідок зростання собівартості авіаційних перевезень, низької конкурентоспроможності більшості авіатранспортних підприємств на зовнішніх та внутрішньому ринках, неврегульованості питань щодо джерел фінансування, малоефективного функціонування транспортного комплексу, низького фінансування техніки, технологічної модернізації розвитку транспорту [1, с. 111].

Враховуючи досвід країн з розвиненою економікою, вирішити існуючі проблеми можливо шляхом формування національної інноваційної системи, розширення інвестиційних можливостей для реалізації інноваційних проектів. Для повноцінної інтеграції України у світовий економічний простір необхідно збільшити обсяги надання високотехнологічних послуг, зорієнтувати інвестиційні процеси на структурну перебудову національної економіки на новій технологічній основі для посилення конкурентних позицій національних підприємств на світовому ринку у довгостроковій перспективі та зменшення рівня втрат за умов дії негативних чинників глобального середовища. Реалізація адаптаційних заходів у напрямку інтеграції авіатранспортної системи України до європейської та світової транспортних систем передбачає використання сучасної інноваційно-інвестиційної моделі розвитку авіатранспортних підприємств з огляду на інтеграційні та глобалізаційні тенденції у сфері авіації [2, с. 60].

На сучасному етапі розвитку ринкової економіки бюджетне інвестування вже не спроможне в повній мірі задовольнити потреби авіаційних підприємств, тому актуальним залишається залучення позабюджетних інвестиційних ресурсів. Проте кризовий стан економіки останніх років, а також відсутність відповідного законодавства щодо залучення вітчизняних та іноземних приватних інвесторів, недосконалість нормативно-правового забезпечення транспортного комплексу, нестабільність правової бази, неузгодженість транспортного законодавства з відповідними нормами законодавства Європейського Союзу (далі – ЄС) та міжнародного права викликали недовіру з боку фізичних та юридичних осіб, здатних вкладати кошти у розвиток потенціалу авіаційної галузі.

Прийняття Цивільного, Господарського та Податкового кодексів, Законів України «Про інвестиційну діяльність», «Про режим іноземних інвестицій», «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», «Про страхування», «Про організацію формування та обігу кредитних історій», численних Програм розвитку інвестиційного та страхового ринку, а також інших нормативно-правових актів – лише частково створило підґрунтя для залучення інвестиційно-інноваційних ресурсів для розвитку авіаційних підприємств.

Однією з причин незадовільних результатів в питанні залучення капіталу є неточність законодавчого визначення і економічного обґрунтування понять «інвестиції» та «іноземної інвестиції», які б повністю відповідали потребам реформування національної економіки. При визначенні нормативів інвестиційної діяльності законодавець оперує лише кількісним показником, лишаючи поза увагою якісний предмет та об'єкт інвестування. Так, Законом України № 1560-ХІІ від 18 вересня 1991 р. «Про інвестиційну діяльність» та Законом України № 93/96-ВР від 19 березня 1996 р. «Про режим іноземного інвестування» визначені поняття «інвестиція» та відповідно «іноземна інвестиція», як усі види цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, у результаті якої створюється прибуток (доход) або досягається соціальний ефект.

Нерозуміння причинного взаємозв'язку між кількісною і якісною стороною інвестицій рано чи пізно призводить до неефективності залучення інвестиційних

коштів або ж до зловживанням правом з боку інвестора чи з боку авіапідприємства.

Розглядаючи питання вдосконалення адміністративно-правового регулювання інвестиційного ринку, необхідно підкреслити значення уніфікації регуляторних вимог до інвестиційної діяльності фінансових установ, оскільки вимоги до розміщення акумульованих коштів, що закріплені на законодавчому та підзаконному рівні істотно різняться. Для подолання неузгодженості правових норм, що регулюють діяльність інвестиційних інститутів важливим є застосування єдиних вимог і стандартів інвестування.

Важливим стимулом щодо залучення інвестицій є захист прав інвестора від можливих ризиків у зв'язку з інвестиційною діяльністю, що реалізується завдяки страхуванню. Адже на сьогодні страхування інвестицій включає в себе страхування політичних, фінансових, підприємницьких (ризик невиконання договірних зобов'язань); будівельно-монтажних ризиків та страхування об'єктів нерухомості тощо.

Дієвість інституту страхування інвестиційних ризиків залежить від їх чіткої ідентифікації, систематизації та визначення взаємозв'язків між окремими елементами. Тому особливого значення набуває діяльність Бюро кредитних історій, що створюються з метою збору, оброблення, зберігання, захисту та використання інформації про виконання особами грошових зобов'язань, функціонування інституцій, пов'язаних з обміном інформацією про грошові зобов'язання та забезпеченням прав та інтересів суб'єктів господарської діяльності [3]. Орієнтуючись на досить ефективну діяльність Бюро кредитних історій суттєвим є відновлення функціонування Бюро страхових історій, що дозволить запобігти випадкам шахрайства у страхуванні інвестиційних ризиків.

Також, враховуючи чисельність нормативно-правових актів в системі страхового законодавства, які не завжди носять узгоджений характер та відповідають вимогам міжнародного законодавства, в тому числі ЄС, необхідно систематизувати та привести у відповідність стандартам ЄС національне законодавство, що регулює порядок здійснення страхування у сфері інвестиційної діяльності [4, с. 148].

Світова практика показує, що за умов дефіциту бюджетного фінансування певних галузей економіки ефективним є впровадження механізму державно-приватного партнерства. При цьому успішність функціонування державно-приватного партнерства потребує збалансованої і чіткої законодавчої бази, про що не можна сказати аналізуючи Закон України від 01 липня 2010 р. № 2404-VI «Про державно-приватне партнерство». Законом чітко не визначено правовий механізм діяльності та існування державно-приватного партнерства, тому законодавче забезпечення потребує подальшої переробки. Можливі два варіанти розвитку нормативно-правової бази щодо державно-приватного партнерства. Перший – полягає у скасуванні вказаного закону і більш повному використанні Господарського кодексу України та Законів України «Про концесії», «Про оренду державного й комунального майна», «Про управління об'єктами державної власності» тощо. Другий – передбачає оновлення та доопрацювання Закону України «Про державно-приватне партнерство» з розв'язанням усіх існуючих протиріч [5, с. 143-145].

Прийняття у 2012 році Закону України «Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць», яким визначено основи державної політики в інвестиційній сфері протягом 2013-2032 років щодо стимулювання залучення інвестицій у пріоритетні галузі економіки, в тому числі і у розвиток авіатранспортної інфраструктури, свідчить про реальні та дієві кроки нашої держави в умовах євроінтеграційних процесів. Зазначений Закон спрямований на створення умов для активізації інвестиційної діяльності шляхом концентрації ресурсів держави на пріоритетних напрямках розвитку економіки з метою запровадження новітніх та енергозберігаючих технологій, створення нових робочих місць, розвитку регіонів [6].

Як висновок, варто зазначити, що відновити довіру національних та іноземних інвесторів, а також створити сприятливий національний інвестиційний клімат з метою залучення інвестицій в авіаційну галузь і забезпечення захисту інтересів інвесторів приватноправовими заходами можливо шляхом прийняття чи

вдосконалення існуючих правових механізмів. Тобто для реалізації поставлених завдань необхідно:

- встановити єдині стандарти інвестиційної діяльності відносно різних учасників інвестиційного ринку;
- систематизувати та привести у відповідність до стандартів ЄС нормативну базу, що регулює порядок здійснення страхування у сфері інвестиційної діяльності;
- сприяти розвитку Бюро кредитних історій та відновленню діяльності Бюро страхових історій для збирання інформації щодо страхування інвестиційних кредитів і учасників цих ринків;
- здійснити уніфікацію підходів щодо визначення понять та класифікації національних та іноземних інвестицій;
- розширити форми інвестування на основі вдосконалення діяльності державно-приватного партнерства.

Література

1. Мягких І.М. Проблеми стратегії розвитку авіакомпаній України та напрями їх подолання / І.М. Мягких // Актуальні проблеми розвитку сучасної економіки : збірник матеріалів міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 13–14 березня 2013 р., Дніпропетровськ. – Дніпропетровськ : «Герда», 2013. – С. 111-112.
2. Литвиненко Л.Л. Практичні аспекти інвестиційно-інноваційної діяльності авіатранспортних підприємств України [Електронний ресурс] / Л.Л. Литвиненко. – Режим доступу : <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/18332/1/35-Lytvynenko-59-60.pdf>
3. Про організацію формування та обігу кредитних історій : Закон України № 2704-IV від 23 червня 2005 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2704-15>
4. Калюжний Р.А. Державно-правове регулювання страхування у сфері зовнішньоекономічної діяльності / Р.А. Калюжний, Л.В. Андрущенко, І.Г. Андрущенко. – К. : «МП Леся», 2012. – 184 с.

5. Башкірова І.О. Правове регулювання державно-приватного партнерства в Україні / І.О. Башкірова // Управління розвитком. – 2012. – №6. – С. 143 – 145.
6. Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць : Закон України № 5205-VI від 06.09.2012 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5205-17>